

454?

י.ע.

ועדת החקירה, 7.2.74
ישיבה פ"ב, לפני הצהרים

עד: תת-אלוף יעקב שטרן

אגרנט: מה שמך המלא ?

העד: יעקב שטרן, תת-אלוף.

אגרנט: אתה מצהיר בהן צדק להגיד את האמת.

יעקב שטרן: כן.

אגרנט: ידוע לך שהעדות היא סודית, והדיון הוא סודי.

מסור לנו בבקשה מספר פרטים על תולדות חיך, חנוך,
פרטים צבאיים.

יעקב שטרן: נולדתי ב-1932, בצרפת, בשטרסבורג. עליתי ארצה ב-1936.

גדלתי בתל-אביב. בית-ספר יסודי ותיכון.

הייתי חבר לח"י במלחמת השחרור, בתור ילד צעיר, וסמוך לסוף המלחמה,
מיד אחרי מלחמת השחרור, התגייסתי לצה"ל, ואני משרת בצה"ל מאז רצוף.

אגרנט: מה היו התפקידים שלך בצה"ל ?

שטרן: תפקידים עיקריים. קצין ב/1950, אחרי קורס קצינים. הוסמכתי

כקצין ב-1950. הדרכתי בבית ספר לקצינים בין 1951 - ל-1953.

בין 1953 ל-1955, מפקד פלוגה ומפקד פלוגת סיור בחטיבת גולני.

לאחר מכן קורס מ"פ ב-1955. לאחר מכן מ"פ בצנחנים. אחרי זה הדרכה בקורס

מפקדי פלוגות במשך שנתיים. משם יציאה לאפריקה בחבש עם המשלחת הראשונה של

צה"ל, עם אלי זעירא. במשך שנה במחלקת הדרכה במטכל ב-1960 בערך,

אחרי זה רצוף במשך שנתיים ומשהו קצין אג"מ ומג"ד בחטיבת גולני.

בי"ס לפקוד ומטה. שנתיים סגן מפקד חטיבת גולני. קצין אג"מ פקוד

צפון, ב-1967 במלחמה.

ידין: היית קצין אג"מ אצל רב-אלוף דוד אלעזר ?

4548

ועדת החקירה, 7.2.74

ישיבה פ"ב, לפני הצהרים

עד: תת-אלוף יעקב שטרן

יעקב שטרן: כן. אחרי המלחמה מפקד חטיבת הגולן במשך שנתיים בתקופת

ההתשה. חטיבת הגולן במשך שנתיים. חטיבה 820.

היא התחילה כחטיבה 3 והפכה ל-820 במשך שנתיים. הפכה ל-820 מרחביה.

אחרי זה שנה במכללה לפקוד ומטה בארה"ב. כפורט לוינבורג. מפקד בית ספר

לחי"ר בה"ד 3 במשך שנה וכמה חודשים. ומאז, יולי 1972 רמ"ח מבצעים

אג"מ מטכל.

אגרנט: מה ההוראות שנחת ב-6 באוקטובר, הוראות המבצעים ?

יעקב שטרן: התחום העיקרי של ההוראות בשבת התחלקו באופן גס לשני חלקים.

החלק הראשון והעיקרי, שהחל מוקדם בבקר, היה כרוך בגיוס מערך

המלואים. המשך הפעלת הגיוס. החלק השני, היה עבודת מטה וסכומה בהוראה

מבצעית, או בפקודה, להערכות צה"ל לאותו יום ולהמשך.

אם לפרט לפי הנושאים האלה - לנושא הגיוס. בשעה 6 בערך, בשבת בבקר מוקדם

היתה התעצות לגבי שיטת הגיוס שתופעל, אם יהיה סמוי או פומבי,

לסקוב: לא היתה יום לפני כן ? לא סוכס יום לפני כן ?

יעקב שטרן: יום לפני כן, אם אני זוכר נכון, עשינו את כל ההכנות

לשתי האפשרויות. הקביעה של השיטה שלי היתה בשבת בבקר,

אם אני זוכר נכון. ואז סוכס וזאת היתה החלטה די קשה, סוכס שאנחנו

נגייס בשיטה הסמויה, אם יוחלט על גיוס, אז עוד לא היתה החלטה על מב

גיוס המילואים.

החל משעה 9.30 בערך, התחלנו לקבל את האשורים. אשר ירדו אלינו באופן

מקוטע. כלומר כל פעם מסגרת נוספת, והחילוננו בגיוס עצמו.

4549

ועדת החקירה, 7.2.74
ישיבה פ"ב, לפני הצרים.

עד: תת-אלוף יעקב שטרן

בתחום המבצעי והאופרטיבי,

ידין: סליחה רגע, בנקודה זו, ב-6 בבקר היתה בזף התיעצות
בין ראש המטה הכללי ושר הבטחון, שם היה אצלם דיין בעניין

גיוס המילואים. ב-8 היתה התעצות אצל ראש הממשלה, ומשם התחלתם לקבל
את הידיעות. אבל בין זה ובין זה, בערך בשעה 7.15, הרמטכ"ל ישב עם
אלופי הפקוד מסויימים. אתה תחזור על זה, ואולי אנחנו נחזור על זה
אחר כך בעניין מבצעים. האם בשעה הזאת, בשעה 7.00, ידוע היה לך כבר,
אמנם הוראות לא היו לך, שנניח הרמטכ"ל רצה לגייס 4 אוגדות, ושר הבטחון רצה לגייס
זה שתי אוגדות, ואחר כך להמשיך, או בכל מקרה שעל שתי אוגדות היה אצ
הסכם על הדברים.

שטרן: יש לי סכום בכתב בעניין גיוס המילואים. אני יכול מילה במילה

להקריא לכם, של אותו גיוס ב-7. פגישה עם האלופים
07.20, הייתי נוכח, פגישה עם האלופים. אני מקריא: הרמטכ"ל הציע
גיוס כללי, אם לא יאושר, אז יהיה גיוס חלקי. וכאן יש לי פירוט
לא כל כך מסודר, שמציין את האוגדות, בלי מספרים, כל האוגדות.
כל חיל-אוויר (15,000) לגבי חיל-האוויר. חטיבות חי"ר מוצנחות,
ומינימום מערך שמסביבי (כך רשמתי) כאשר הרמטכ"ל אומר שזה סדר-גודל
70,000 ואני רושם בסוגריים שהפירוט הזה הוא כנראה יותר מ-100,000.
כלומר יותר מ-70,000. אחר כך כתוב כל היתר. כלומר ששלב ב' יהיה
כנראה כל היתר. זה מה שרושם אצלי על השיחה ההיא.

ידין: במילים אחרות, בשלב זה, בשעה 7.00, לא נרמז לך, או לא
נאמר לך, שלהתחיל כבר בגיוס של משהו. תן חיל-האוויר.

שטרן: לא מדוייק. היו אשורים בשעה 5.20
אושר כבר לחיל-האוויר להתחיל לגייס את מה שהוא צריך.

אושר, ואין לי על זה האסמכתא, שלאמ"ג,

4550

ועדת החקירה, 7.2.74

ישיבה פ"ב, לפני הצהריים

עו: תת-אלוף יעקב שטרן

לאמ"נ אושר לגייס את מה שצריך,

לסקוב: השלמת תקן א' אושר, לסדיר ?

שטרן: לא , לא כהחלטה.

לסקוב: זה בוצע ?

שטרן: אני יודע בדיעבד שהחל מיום שישי בערב היתה כוונות שהיתה קשורה

אלף, בכוננות, כל בל מיני מזעיקים, ואנשים שקשורים לרשת

אני יודע שגם אנשים התחילו להיקרא,

ידין: לא כפקודה בכל אופן ?

שטרן: לא כפקודה.

ידין: אם אני הבנתי נכון את התשובה שלך, אם מדברים על אותן עניין.

חטיבות השריון למשל, אם ניקח אותן בדרום, הם הלא בנויות

בתקן רגיל, כשמספר אלמנטים שלהם במילואים. בשבת בשעה 7 עדין לא נחנה הוראה

להשלים את האלמנטים האלה.

אחרי כך א.י.

4551

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - כוקר

העד: תת/אלוף יעקב שטרן

לפני כן י.ע.

.א.י.

יו"ר אגרנט:

אתה לא נתת הוראה להשלים את המילואים של היחידות

הסדירות?

לסקוב:

יש מישהוא אחר שמוסמך מלבדך להוציא הוראה תקני א'

השלמה וכו'?

ת/א שטרן:

רשמית לא אף על פי שממונים עלי יכולים לתת הוראה

לסקוב:

מעליך לא דרכך?

ת/א שטרן:

לא מקובל. כדרך כלל לפי הפקודות אג"ס/מבצעים מגייס

את הצבא אבל יכול להיות שהרמטכ"ל או ראש אג"ס מאשרים למישהוא ובגלל איזה

תקלה זה לא מגיע אלי. אבל רשמית כל הגיוס מתבצע דרך אג"ס/מבצעים.

ידין:

לא שהיתה לנו הוכחה, להיפך אני חשבת אולי אתה הוצאת

כי אין לנו הוכחה שניתנה הוראה.

יו"ר אגרנט:

אתה לא נתת הוראות להשלים את יחידות המילואים?

מתי?

ידין:

ב-0720 בבוקר.

ת/א שטרן:

עד 0930 לערך לא נחתי פקודות לגיוס של ממש, לגיוס

היחידות.

ידין:

באותה ישיבה ב-0720 מישהוא אמר זה אלופים או זה אתה

אמר לרמטכ"ל תשמע האם לא כדאי לתחיל לגייס כבר איזה שהם עוצבות עד שאתם תחזרו

מהישיבה אצל ראש הממשלה או שהבעיה הזאת לא הועלתה בכלל?

ת/א שטרן:

אני לא זוכר אני גם לא חושב ושוב זה חכמה לאחר מעשה,

אילו הייתי יודע שהאישורים לגיוס יתחילו להגיע ב-0930 ואילו אחרים היו יודעים

יתכן וזה כן היה נאמר צא כי עבר די הרבה זמן אבל אמתנו הנחנו שזה תהליך

מתגלגל והולכים שם לסכם את הנושא ו-אוטוטו...

ידין:

לא אני כרגע לא מבקש הסבר למה אני רק שואל אם?

4552

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בוקר

הער: תת/אלוף י. שטרן

א.י.

ח/א שטרן: לא זוכר.

לסקוב: כמה ימי מילואים מתוקצבים היו לך בראשית פברואר שלא

נוצלו אני מבין שחלק זה היה אחד הבסיסים למה נתנו לחיל האוויר 15.000 לא בעיה.

(סליחה מאוק' 9 מתוקצבים זאת אומרת לצורך תעסוקה ואימונים וכו' שלא ניצלו אותם

ח/א שטרן: אין לי את החשובה כאן, אני לא יודע.

לסקוב: זה בערך אפשר להניח חצי שנה? כמה היה סה"כ תקציב

המילואים לתעסוקה מילואים וכו'.

ח/א י. שטרן: אני לא שוכר את המספרים אבל אני לא זוכר שום קשר בין

הנושא הזה לבין מספר זה או אחר של גיוס.

לסקוב: אבל אצלי יש קשר.

ח/א י. שטרן: אני לא זוכר, אני גם לא זוכר שהיו לי ימים לא מנוצלים

אז לא להמשך השנה. אני לא זוכר מספרים אני מבכרח לבדוק.

לנושא המבצעי הארועים העיקריים לאותו יום היו בסדר הבא: מעבר לאותה פגישה של

0720 בשעה 1000...

ידין: סליחה, אם אתה מתחיל כבר במבצעי ואתה אומר שהיית נוס

ב-0720 אולי תוכל לתת לנו בקצרה מה היו ההוראות המבצעיות שניתנו ב-0720 בע"פ

לאלופי הפיקוד?

ח/א י. שטרן: ההוראות ש בתמציתן היו שאנחנו נערכים לבלימה ולספיגה

ידין: ב-0720 ע"י המרסכ"ל?

ח/א י. שטרן: כן. כאשר ההערכה היא שהחל מהימים ב' ג' ו-ד' בשבוע

שיגיע אנחנו נראה את עצמנו מתכווננים או עוברים למיתקפה באיזה שהוא סדר גודל.

4553

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - כוקר

הער: תת/אלוף י. שטרן

א.י.

ידין: כיחס להערכות לכלימה ולספיגה בשלב זה נידון איזה

שהוא לוח זמנים שעה עד מתי, למתי? נאמר שיש ידיעות שהאוייב יתקוף בערב אבל
האם שם נתנו הנחיות למתי צריכים להיות ערוכים?

ח/א שטרן: לא.

לסקוב: הבנת מזה שאתה יכול להוציא הוראות לפיקודים תכנסו

לפרישה כזאת וכזאת או שאתה ראית את עצמך גם פטור מלהוציא הוראות?

ח/א י. שטרן: לא. אני בשלב הזה א לא הוצאתי הוראות

בהמשך לפגישה הזאת. כמובן שאני שעדכנו את הפקודים מיד כשידרנו בטלפונים אבל
לא הוצאנו ולא ראיתי את עצמי מוציא פקודה נוספת בשלב הזה.

לסקוב: דובר נניח אם שעה הש היא שעת הש משוערת פחות או א

יותר שיש הגבלות או אין הגבלות להזנת כוחות כי היו במצב ג'.

ח/א י. שטרן: לא זכור לי שום דבר בנושא של הגבלות או פירוט איזה

שהוא לגבי מה עושים אני חושב שבהמשך לפגישה עוד היו שיחות רמטכ"ל עם אלופים
שכבר לא הייתי נוכח כאן.

ידין: אנו מדברים על השיחה הזאת אצא אצא כרגע.

ח/א י. שטרן: בפגישה הזאת לא היה פירוט של שיטת ביצוע אלא ההנחיות

האלה של הערכות לבלימה ולאחר מכן ובהמשך להכנס

לסקוב: בקשר לשיחה הזאת של 0720 התרשמת לאיזה סוג אויב

עומדים להתנגש אתו? הוכר משהוא, הזכירו איזה קדם קודם או משהוא?

ידין: חול, גיר | סלע?

ח/א י. שטרן: הבטויים אצא אצא לא הוזכרו בקדם הזה לא זה לא

נכנס, עד כמה שאני זוכר, אני לא סוכר פירוט של איזה הערכות או פירוט בכלל
של שיטת ההערכות.

4554

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בוקר

הער: תת/אלוף י. שטרן

.א.י.

לסקוב:

מילוח קוד ישנות כמו שובך יוניס?

ת/א שטרן:

לא בפגישה הזאת.

ידין:

במילים אחרות לא דברו בפגישה הזאת עדיין כמונחים

של פכניות או פרטיביות לפי קודים.

ת/א י. שטרן:

זה נכון.

לנדוי:

דובר על שעת השעה 6 בערב, באותה פגישה, או מה

נאמר על הנושא הזה?

ת/א י. שטרן:

שפתיחה באז שלהם אפשרית או צפויה החל מ-6 בערב. אני

לא זוכר את המילים אבל 6 בערב. זה נאמר לנו כבר בפגישה קודמת שהזכרתי אולי

בשעה 0540 או משהוא בבוקר.

לנדוי:

פגישה עם מי?

ת/א י. שטרן:

מטה כללי שאני בדיוק את המשתתפים לא זוכר.

לסקוב:

מי אמר שעת הש?

ת/א י. שטרן:

או ראש אמ"ן או הרמטכ"ל אני לא זוכר.

ידין:

זה היה קדם כזה, כן?

ת/א י. שטרן:

זה לא היה קדם. קדם אנו קוראים למה שקורא באג"ס/מבצעים

בפועל בחמ"ל. אלה היו פגישות אצל הרמטכ"ל במשרדו, ב-0530 בבוקר.

ידין:

שם נמסר על 6 בערב?

ת/א שטרן:

כן.

ידין:

אני רוצה להצמיד את השאלה הבאה לשעות שאחה מדבר עליהם.

כראש אג"ס/מבצעים בבוקר, בשעה 6 0540, אתה ראת וידעת מה מקור הידיעה?

ת/א י. שטרן:

לא.

לסקוב:

אתה עובד עם מישהוא בקשר במגביל באמ"ן, כמו אל"מ גרא

או שלו או מישהוא מהם?

ועדת החקירה - 7.2.74

נשיבה פ"ב - בוקר

הער: חת/אלוף יעקב שטרן

א.י.

ח/א שטרן:

אני עובד בעיקר מול אל"מ לברן שהוא עוזרו של אריה

שלו למבצעים. אל"מ לברן, עוזר רמ"ח מחקר למבצעים.

ידין:

אני רוצה להביין ב-0530, בדיון אצל הרמטכ"ל לא נמסר

מה מקור הידיעה. ב-0720 כשישבת עם אלופי הפיקוד אני מתאר לעצמי שהדיון התחיל,

היה מוכרח להתחיל בזה שראש המטה הכללי או מי שהיה, ראש אמ"ן היה נוכח בפגישה

עם האלופים?

ח/א י. שטרן:

עד כמה שזכור לי כן.

ידין:

היה צריך להיגד להם רבותי קבלנו ברגע זה, או בלילה

ידיעה ש... כן. נמסר מקור הידיעה, אופי הידיעה, סוג ההסתברות של הידיעה?

ח/א שטרן:

אולי אני אומר כן, בדרך כלל בהזדמנויות כאלה לא

מציגים מקורות של ידיעות. ראש אמ"ן כשהוא סוקר, בדרך כלל, לא מפרט את המקור

עצמו ומתיחס אליו אישית. לרוב הוא מדבר על המהימנות או על הסבירות של הידיעה

ועד כמה שאני זוכר עכשו בע"פ ואני לא בטוח שכך בדיוק זה נאמר שהידיעה היא

ממקור טוב ושמדובר שהערב ב-6 או בסביבות 6 חפתה המלחמה.

יו"ר אגרנט:

מי אמר את זה? לברן?

ח/א שטרן:

לא, לא, ראש אמ"ן או הרמטכ"ל אני פשוט לא זוכר.

לסקוב:

אמר 6 או בסביבות 6 או שניהם?

ח/א י. שטרן:

זה הכי טוב שאני זוכר. השעה 6 זכורה לי כשעה שנאמרה.

ידין:

ההודעה שלך על מה ידעת או לא ידעת על המקור היא נכונה ע

מתי? על אופיה של הידיעה אני מתכוון. מתי אתה בפעם הראשונה ידעת צל את הידיעה

לאשורה?

ח/א שטרן:

אני חושב שאת הידיעה גופה עד היום אני לא יודע.

ידין:

אתה יודע שהידיעה הזאת... אני אשאל אותך ככה. אני לא

מדבר על המקור כרגע וסוגו שהידיעה הזאת בין היתר, לא רק שכללה את השעה, אלא

4556

ועדה החקירה - 7.2.74

א.י.

ישיבה פ"ב - בוקר

הער: ח/א יעקב שטרן

היו בה חלקים נרחבים ביותר של תכנית צלחה מדויקת או לא מדויקת של המצרים חסינות דוֹיזינת וכיו"ב. אתה לא ראית את הפקודה הזאת?

ח/א י. שטרן: לא, עד היום.

ידין: אני רוצה רק שתציץ על זה כדי שתהיה בטוח בתשובה שלך.

אני לא יודע אם אתה ראית את זה בצורה כזאת? זה נוסח שהגיע מאת הצומת על המד"ט אתה זוכר דבר כזה? תעיין בזה כמה דקות (מראה לו)

לסקוב: זה נוסח שלברן היה צריך לבוא ולהגיד לך תראה זה כך וכך.

ידין: תראה עד הסוף את הפירוט בלי להכנס לפרטים.

ח/א י. שטרן: אני כבר מספיק ראיתי בשביל להגיד שלא ראיתי את הידיעה

בפירוט הזה לא חשוב באיזה צורה אבל אני מוכרח להסביר כאן משהוא. זה חומר שבמושגים של אמ"ן נקרא חומר חמ"ס. עד לפני תקופה קצרה לפני המלחמה החומר הזה קודם כל לא מגיע לאג"ס/מבצעים.

ידין: הם, אני מניח, הוצאיו לקט צבעוני מידי על סמך הידיעה

הזאת?

ח/א י. שטרן: אם יצא לקט אותו ראיתי כי הוא מגיע אלי.

ידין: הלקטים מגיעים אליך, הצבעוניים, כולם?

ח/א י. שטרן: כן, הייתי אומר שכן. יכול להיות הבדל של זמן די ניכר בין

החמ"ס ועד שהוא מעובד עם הערכת מודיעין כצבעוני.

ידין: אבל בכ"ז אני מבין שלא ראית את זה? זה יצא אצא ב-0730

בבוקר בלקט מודיעין כהול צבאי. אג"ס/מבצעים אישי. את זה ראית?

ח/א י. שטרן: כן.

ידין: אם כתוב פה במכונת הכתיבה 0030 כמה אתה מעריך יכול היה

לקחת זמן מזמן שזה הגיע אליך?

ח/א י. שטרן: קשה לי לאמר

ידין: כשאתה מקבל חומר כזה

4557

ועדת הפקירה - 7.2.74

ישיבה פ"כ - בוקר

העד / ת/א יעקב שטרן:

א.י.

כשאתה מקבל חומר כזה אתה רושם את השעה?

ידין:

כתוב מתי הוא הגיע לאג"ס/מכצעים.

ת/א י. שטרן:

אם תוכל כעתיד, זה לא עכשו, להמציא לנו זאת

ידין:

הייתי מעוניין לדעת.

אחרי כן א.ד.

4558

לפני כן אי

ועדת החקירה - 7.2.74
ישיבה פ"ב בבודק

אד

הער: תת-אלוף יעקב שטרן

הי"ר אגרנט: זה הגיע אליכם או לא?

ידין: כן. אני ביקשתי ממנו שימציא/לני בעתיד את הנוסח שנמצא אצלו,

שם רשום מתי זה הגיע.

נבנצל: אם זה הגיע אליך, במה אתה כל-כך בטוח שהידיעה הגולמית

לא הגיעה אליך?

י. שטרן: ידיעות מסוג זה, בסיווג זה, לא מגיעות לאג"ם מבצעים

בדרך-כלל.

נבנצל: אני מביין. בשביל העקרון לא צריך לעיין בו כדי לומר

שלא ראה. עיינת פה לרגע. זה נמסר לך על-ידי פרופ' ידין.

כשראית זאת, אמרת: לא ראיתי. אני הסקתי מזה שאתה אומר זאת לפי התוכן, אבל

את התוכן אתה הכרת.

י. שטרן: אני אומר לפי שני דברים. דבר ראשון, שחומר חמ"ס כזה

בדרך-כלל לא מגיע לאג"ם מבצעים, ואינני מניח שהמסוים הזה

כן הגיע. פירוט כזה של תוכן שראיתי בעיון - לא זכור לי שראיתי באותו בוקר.

הי"ר אגרנט: אתה אומר שלא זכור לך שראית ?

ידין: כאן כתוב: "... לקראת אור אחרון היום." אחר-כך כתוב

עוד פעם: שעת ה-ש' - לפני אור אחרון". ואז, אם אינני

טועה, בחזית המצרית אור אחרון זה בערך בשעה המש. (לנדוי: 4.45)

כי איש אינני יודע מאיפה נולדה השש.

4559

אד

ועדת החקירה - 7.2.74
זשיכה פ"ב - בבוקר

הער: תת-אלוף יעקב שטרן

י. שטרן: אני זוכר מאד את השעה שש הזאת.

היו"ר אגרנט: אינך זוכר שראית זאת באותו בוקר?

י. שטרן: את המיוחד, או את הצבעוני?

ידין: הבהול, הלקט.

י. שטרן: אני מניח שראיתי.

ידין: אני כיקשתי שימציא לנו את הטופס שלו, פוטוסטט של הטופס שלו,

עם החתימה שלו ועם השעה ששם רשומה שזה הגיע אליו. כי פה

כתוב: אישי. אני מניח שזה הגיע אליך אישית.

י. שטרן: יש לי בטוח את השעה שזה הגיע למשרד שלי, ואני מקווה שגם

את השעה שבה חתמתי.

ידין: כאשר אתה חותם, אחת מוסיף שעה, בדרך-כלל?

י. שטרן: לפעמים, לפי חשיבות. יכול מאד להיות שגם כן רשמתי.

היו"ר אגרנט: אתה מניח שראית את זה.

מנין באה השעה שש, בכל-זאת?

י. שטרן: קשה לי לדעת. אני זוכר אותה כל-כך חזק. איפה היא נוצרה.

אני זוכר אותה מאז אחת הפגישות האלה של 5.30 או 7.20.

עכשיו אני עוד יותר בספק מאשר קודם. אני זוכר את השעה ששא הזאת.

נבנצל: חוץ מענין השעה, זה השפיע על ההוראות שניתנו?

י. שטרן: הידיעה?

נבנצל: התוכן של הידיעה.

4560
א

ועדת החקירה - 7.2.74
ישיבה פ"ב - כבוקר

העד: חת-אלוף יעקב שטרן

זה השפיע ללא ספק, כי מאז שבת בבוקר אנחנו מחליטים י. שטרן:

שאנחנו מתארגנים למלחמה שמחתילה בערב.

זה לגבי השאלה - א. האם תהיה מלחמה, ב. באיזה שעה? נבנצל:

בנוגע לפרטים של המלחמה - זה השפיע?

אני שאלתי את השאלה הזו קודם קצת בצורה אחרת: ידין:

האם ניתנה הוראה לגמור היערכות, או לעשות עד שעה

מסוימת. אתה אז ענית בשלילה.

אני עונה עדיין בשלילה. י. שטרן:

זה היה עשוי להשפיע על צורת ההיערכות, על התכנית שלפיה נבנצל:

הולכים.

נאמר שלא היה דיון ענייני על-סמך הידיעה הזו, שאני מכיר, י. שטרן:

שלפיו סוכמו פרטים כאלה או אחרים של היערכות.

לא היה דיון ענייני.. נבנצל:

לא היה דיון ענייני על פרטים כיחס להיערכות. כך אתה אומר. הי"ר אגרנט:

על-סמך הידיעה הזו, ושאני מכיר. יכול להיות שהיה דיון י. שטרן:

שלאהפיתתי נוכח.

מתי התחלת להוציא הוראות, אם כך? לא על גידום. ידין:

בין 8 לערך עד 9,30 הודענו לצבא את מה שידענו י. שטרן:

לנכון באותו זמן, יותר כאינפורמציה, למרות שהאלופים

היו אצל הרמטכ"ל.

4561

אד

ועדת החקירה - 7.2.74
ישיבה פ"ב בבוקר

העד: תת-אלוף יעקב שטרן

מה הודעתם לצבא? הי"ר אגרנט:

את הדברים שידענו עד אז, שאנו צופים מלחמה בערב, והנחיות לגבי בלימה. את הדברים שהועלו בדיון אצל הרמטכ"ל.

זה יצא בפקודה? ידין:

לא. י. שטרן:

זה בטלפון? לסקוב:

טלפונים. אבל אני חושש מאד, שאם שאנחנו לא מכוסים בענין הזה ברישומים ויומן אירועים. לא מצאתי שום דבר.

אחר-כך במשך המלחמה, כל ההוראות שנתת בטלפון מישהו היה רישום? ידין:

חלק ישנו ברישום. י. שטרן:

אחרי פתיחת המלחמה? הי"ר אגרנט:

כיום-יומיים הראשונים הנושא פחות מכוסה בצורה מלאה. ובהמשך הוא הרבה יותר מאורגן.

הוראה על-פיה נותן בעל-פה או בטלפון, דינה כדין פקודה. ידין:

ללא ספק. י. שטרן:

לא היה רישום מסודר. ידין:

אני רוצה להסביר את הסיטואציה. עד שבת בצהריים, עד

פתיחת האש, עבדתי במשרד. (ידין: לא ב"בור"?) במשרד שהוא

ב"בור", שהוא לשכתי ב"בור" ולא בחמ"ל. ובמשרד שלי אין רישום. אין לי רל"ש, כמו

שיש לאלופים, אשר רושם כל מה שקורה. לא היה גוף שרשם כל מה שאני עשיתי באותו

יום במשרד.

4562

אד

ועדה החקירה - 2.74.

ישיבה פ"ב בבוקר

העד: חת-אלוף יעקב שטרן

אין לך מזכיר, מזכירה?

ידין:

יש לי מזכירה, היא עוסקת בטלפונים, אבל היא לא רושמת.

י. שטרן:

כך שחלק מההוראות שהועברו דרך הענפים נרשמו בחלקם

או כולם בענפים שלי. הוראות שלי באותו יום, פרט למה שיצא אחרי זה במברק, וזה

החלק הקטן - אין לי כיסוי.

אתה אומר "ענפים". אתה מתכוון לענף מבצעים, למשל?

ידין:

כן.

י. שטרן:

כלומר, אותן הוראות מבצעות שאתה היית ממונה על העברתן

ידין:

לפקודים - הן נמסרו טלפונית על-ידיך לראשי מסות או קציני

אג"ם, או על-ידי ראש ענף מבצעים?

שני הדברים, בחלקן - דרכי, ובחלקן - דרך הענפים.

י. שטרן:

מחלקת מבצעים בנויה מענפים. איזה ענפים, אולי תסביר?

ידין:

ענף מבצעים, ענף גיוס וכוננות, ענף תעסוקה מבצעים, ענף

י. שטרן:

הבטחת מתקנים.

הצינור הרשמי בעצם להעביר את הפקודות, אם הן לא חתומות

ידין:

על-ידיך, זה ענף מבצעים. בדרך-כלל. או מישהו בענף מבצעים.

הפקודות המבצעות פרופר. פי פקודות, למשל, לגבי הזזת

י. שטרן:

כוחות, זה יכול להיות ענף תעסוקה מבצעים. פקודות גיוס,

למשל, כולן דרך ענף גיוס וכוננות. הוא הממונה על הנושא הזה.

הערה: חת-אלוף יעקב שטרן

ענף מבצעים מחולק טריטוריאליית?

ידין:

כן - מדורים.

י. שטרן:

מדור צפון, מדור הירדן, מדור דרום וכיוצא בזה.

ידין:

וכל אחד אחראי להעביר דרך המדור שלו לפיקוד שלו.

נכון.

י. שטרן:

כלומר, יכול להיות שאצלם יש רישומים נוספים.

ידין:

ישנם רישומים, ביום הראשון הזה הכל נעשה מאד מאד צפוף.

י. שטרן:

אני חוזר ואמר, שהמאמץ העיקרי שלי, בשעות הבוקר המוקדמות,

היה נושא הגיוס, להבטיח אותו ולסגור אותו. אני מזכיר שאנו גייסנו ביום הכיפורים

עם לבטים גדולים לגבי איך הגיוס יפעל, בגלל יום הכיפורים.

עוד דבר אני רוצה להזכיר כאן, שהבוקר הזה מתחילתו

ועד פרוץ המלחמה, מבחינתי האישית, השאיר לי מעט מאד זמן לעבודה אישית.

כי לוח הזמנים שלו היה, שבועם מ-10 עד פרוץ המלחמה הייתי מרותק לקד"מים;

מרותק בקד"מים בחמ"ל: בטח הובא בפניכם שמ-10 - 11 - קד"ם מטכ"ל;

ב-11 - קד"ם שר, וב-12 - קד"ם ראש אג"ם בנושא תנועות וכדומה, וזה הסתיים

או סמוך לתחילת האש או עם תחילת האש, אינני זוכר.

שאלה קטנה. אני אמנם הייתי נוכח במטכ"ל אחר-כך, וראיתי

ידין:

קצת קד"מים. אבל בקד"מים האלה של 10, 11, 12 - כל

העוזרים שלך גם כן השתתפו?

כולם לא.

י. שטרן:

ראשי ענפים?

ידין:

הער: תח-אלוף יעקב שטרן

י. שטרן:

אינני זוכר בעל-פה. בדרך-כלל - לא. אני מניח שראש ענף הגידום, למשל, עסק באותו שלב בגידום, ולא יכול היה להשתתף.

(ידין: ראש ענף מבצעים?) ראש ענף מבצעים השתתף. אבל אני מניח שגם הוא

יצא ונכנס, כי אינני מאמין שהוא יכול היה לשבת רצוף. גם אני נכנסתי ויצאתי

מספר פעמים, כי היה צריך לטפל בבעיות. אבל ררש ענף מבצעים עקרונית משתתף

ככל הקד"מים, ואני מניח שהיה ברובם. סליחה, בקד"ם שר הבטחון - הייתי היהידי

מאג"ם מבצעים.

ידין:

אמרת מ-8 עד 9.30 אתם עסקתם בהודעות טלפוניות, שבעצם

זה היה עדכון פחות או יותר אינפורמטיבי, וגם מה הפעולות

שננקטו. אבל עוד יצאה שום פקודה ממשית. מדוע לקחת את 9.30 כשעה מבחינת

מבצעים?

כי מ-9.30 התחלתי לקבל את אישורי הגידום.

י. שטרן:

זה בענין הגידום.

ידין:

עד 10.00, עד הקד"ם הראשון, זה היה בנושא שעסקתי בו

י. שטרן:

באופן מלא.

היו"ר אגרנט:

באיזה שעה היה קד"ם הרמטכ"ל?

ב-10.00.

י. שטרן:

אצ"ם כאגף מבצעים יש מחלקת מבצעים, שבה יש ענף מבצעים.

נבנצל:

אג"ם מבצעים. זה אגף המטה הכללי.

ידין:

מה ~~אצ"ם~~ ^{היו הפקודות} שיצאו באותו יום לחזית הדרום? מעסיקה

לנדוי:

אותה בעיית שובך-יונים, הידועה.

י. שטרן:

אני אומר כך: לא יצאה פקודה מסכ"לית להפעלת שובך-יונים.

בכל היום הזה?

היו"ר אגרנט:

כן.

י. שטרן:

אצ"א

אד

4565

30 - 28 -

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בבוקר

הער: תת-אלוף יעקב שטרן

לא בשם זה ולא בשם אחר?

נבנצל:

לא בשם זה ולא בשם אחר.

י. שטרן:

אחרי-כך רשמה אג.

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בקר

העד: תת-אלוף יעקב שטרן

לפני אד

אג

יש לך תיק הנקרא "גיר שבך יונזים"?

ח.לסקוב :

תא

כן.

י.שטרן :

הוא ברשותך?

ח.לסקוב :

כן.

י.שטרן :

האם המושג "שבך יונזים", זה מונח קוד מטכ"ל גם כן?

י.ידין :

כן.

י.שטרן :

יש עוד קוד לאותו דבר?

נבנצל :

"שבך יונזים" ו"גיר" זה היינז'הר.

י.שטרן :

במקרה של אהאם הדרום ?

י.ידין :

כן.

י.שטרן :

וגם "גיר" לא יצא?

נבנצל :

לא.

י.שטרן :

אתם יכול להגיש לנו את התיק הזה?

י"ר אגרנט :

כן. התיק הזה נותן את שלשה מצבי ההגנה של

י.שטרן :

פיקוד דרום.

אג

אתה יכול לתת לנו את הרישום הזה מהבקר, אשר הזכרת

י"ר אגרנט:

הדם?

אפשר.

י. שטרן:

הרישום מהבקר יהיה מוצג מס. 271.

י"ר אגרנט:

החיק שהוא נקרא "תכנוני הגנה ופקודות אשור"

יהיה מוצג מס. 272.

החיק כולל שלשה מצבי הגנה של פיקוד דרום.

י. שטרן:

מה שכתוב כאן בט"ש, זה שם "שבך יוניס", לפי

ח. לסקוב:

זכרוןך?

לא. "שבך יוניס" קטן, גיליתי את קיומו לפני

י. שטרן:

יומיים. זה לא "שבך יוניס" קטן.

"שבך יוניס גיר" המופיע פה, מה החאריך שלו.

ח. לסקוב:

כתוב, אושרה בקדם מטכ"ל אג"א 2. אי. 75? זהו?

י. שטרן:

נכון.

בט"ש זה "שבך יוניס" קטן. בטחון שוטף פה, זה

ח. לסקוב:

"שבך יוניס" קטן. זה שלב א'.

ועדת החקירה - 2.74.

ישיבה פ"ב - בקר
העד: תת-אלוף י. שטרן

אג

י. שטרן : אם אפשר לתרום משהו בנקודה הזאת. בחקיר מבצעי של פיקוד דרום, שהתקיים לפני מספר ימים, נדמה לי שלשום, למדתי על "שבך יוניס" לפי השם והענין. שם למדתי על קיומו של "שבך יוניס" קטן. שם התברר לי ש"שבך יוניס" זה כוננות גבוהה במצב בט"ש, ז"א בט"ש משופר - כטחון שוטף משופר.

לנדוי : אתה השתתפת בחקיר ?

י. שטרן : כן. המצב הרגיל כשהוא עובר למצב של כוננות גבוהה, קראו לזה שם "שבך יוניס" קטן.

לנדוי : האט באותו יום שבת הגיע אליך דיווח על אפן הפרישה בסיני?

י. שטרן : באותו יום שבת, לא. זה הגיע אלי ביום ששי.

י. ידין : אני אזכיר לך,

לנדוי : אני שאלתיאם הגיע דיווח על אפן הפרישה.

י. שטרן : דיווח לא הגיע, אבל ידעתי על הפרישה. ביום

ששי ידעתי שאנחנו פרושים עקרונית במערך בט"ש

כאשר שתי חטיבות מרוכזות האחת באזור ביר-תמדה ושניה באזור רפיאים.

לסקוב : ו-14 בקו.

4570

אג

ועדת החקירה - 7.2.74
ישיבה פ"ב - בקר
הער: תת-אלוף י. שטרן

אני לא מדבר על האוגדות שצריכות עוד לבוא. הפרישה של "גיר" מבחינת הצבא הסדיר בתעלה, פרושה שתי חטיבות קדימה.

לא התעוררה אצלך השאלה אם לא צריך להעביר שתי חטיבות

קדימה? עוד חטיבה קדימה, כמלים אחרות?

אני רוצה להוסיף לשאלה של רב-אלוף ידין.

ח. לסקוב:

המצפנ, יש לו נוהלים, יש לו פקודות. אתה בוגר

"~~מדין לנול כרפמ~~", כודאי אתה עובד בשיטת ה"צ'ק-ליסט". מוכרח להיות אותו

נוהל האומר: ברגע שיש פקודת התראה למקרה הכל או מקרה הכל בשני פיקודים - זה מה שקורה עם התכנונים המבצעיים, זה מה שקורה עם הוצאת פקודה? או שאני טועה?

לא, אתה לא טועה. אבל אני מוכן לנסות להסביר

י. שטרן:

וזה די קשה לי, כי יש לי עכשו המון חכמה שלאחר

מעשה שמעורבבת וקשה לי לנסות אוביקטיבית לשחזר את השיקולים שלי של ערב

המלחמה. אבל, תכנונים אופרטיביים הם לא מבצעים שמונחתים כמו שהם בדיוק

כשהם צריכים להיות מיושמים למצב מסוים. תכנון אופרטיבי, כפי שאני רואה אותו,

הוא מסגרת די מפורטת שמקלב עלינו כשמופיעה הבעיה המבצעית, לתת פתרונות למצבי

קימים. לא נקבע בשום מקום, ש"שבך יונים" או כל תכנון אופרטיבי אחר, מופעל

אוטומטית מול מצב מסוים. יש לנו כל מיני תכנונים ואנחנו מתאימים אותם לפי המצב

בשבת בבקר, היה לנו מצב נתון כפי שהו, כר.

אתה התחלת מיום ששי. יש לך מצב ג' של כל הכח הסדיר,

ח. לסקוב:

ז"א כל הצבא הסדיר הוא בכוננות. ב-4.30 יש לך

התראה או ב-5.00 אז אולי אתה מתחיל מכאן.

אג

העד: תת-אלוף י. שטרן

י. שטרן : ביום ו' בשעה עשר בבקר הורינו על חיגבור שתי הגזרונ

בצפון ודרום באותם כחות שהיו צריכים להשלים

את פיקוד דרום ב-300 טנקים בערך ופיקוד צפון ב-177 אם אינני טועה. הכחות האלה התחילו לזרום לפיקודים. במשך היום, בחאום עם הפיקוד, בדקנו את תכניות הפרישה, וסוכמה תכנית פרישה כפי שהיא מוכרת לנו בשבת בבקר, ז"א חטיבה 14 נשארת קרמית ושתי החטיבות האחרות מרוכזות. גם פרקטית עד שבת בבקר אי אפשר היה לפרוש אחרת, לפחות חלק מהכחות, כי הם היו בדרך. התכנית הזאת, כתכנית מבצעית מקובלת עלינו. התכנית הזאת של הפרישה בפיקוד דרום ביום ששי, היא הצעת הפיקוד, מקובלת עלאגם מבצעים, ועד כמה שאני זוכר,

י. ידין : מקובלת, עבור מה?

י. שטרן : מקובלת כפרישה נכונה לנתונים של המצב הקיים ביום ששי.

י. ידין : אני מבין שהתכנית הזאת שהטיבה 14 קדימה, היא נמצאת אפילו ב-בט"ש (בטחון שוטף). אבל הוא אומר: ביום ששי הוכרז מצב ג' ז"א הל איזה שינוי. האטה שינוי חל רק על התוספת של החטיבה השלישית?

י. שטרן : הוא התבטא בתוספת של חטיבה נוספת, מבצעית, בסיני. הוא לא התבטא בפרישתה בתוך הגיזרה, כאשר אני מוכרז להוסיף כאן עוד מלה: אני לפחות, אולי אני טועה, אני כל הזמן מאמין, שהמלחמה "אול אאוט" כפי שהיתה לנו ב-6 לחדש בצברים, יש לנו התראה של לפחות 24 שעות. כאשר ביום ששי אנחנו עדיין לא רואים מולנו מלחמה "אול אאוט" האאאאאאאא מלחמה כוללת, מתואמת בשתי גזרות וחזיתות.

לפני כן - אג

מ.י.

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בבוקר

העד: חת-אלוף י. שטרן

ואז אנחנו נותנים את כל פקודות הכוננות, שמים חטיבה נוספת וארטיילריה

נוספת בסיני... .

זה בית-הספר לשריון, במקרה זה.

ידין:

כן. וזה נותן לנו בתחום זמן קצר מאד לעבור מהמצב הזה

י. שטרן:

לכל מצב אחד, עם הכוח שישנו בסיני, לפי ההתפתחויות שישנן

ואני חושב - אינני חושב שיש לי אסמכתאות וניירות - שזאת פריסה מקובלת, אני

כמעט בטוח, גם על הפיקוד, גם על המטה הכללי בדרג שלי, וגם על המטה הכללי

רמטכ"ל וראש אג"ם.

זה היה יום ששי.

ביום ששי בלילה הוצאנו פקודה של אג"ם/מבצעים, כפי

שהוצאנו כל לילה פקודה יומית מסכמת.

באיזו שעה?

נבנצל:

היא הופצה בשעה 8, אבל היא מסכמת פעילות שהתרחשה כל

י. שטרן:

אחר הצהריים, והיא מפרטת את הדרישה שאני הצגתי, נדמה לי

שהיא שתיים, אינני בקיא בזה... .

אשור-2.

לסקוב:

אשור-2, כן.

י. שטרן:

זה בעצם הזות כוחות, כי אין פקודה על זה.

ידין:

זוהי פקודה לכוננות כל צה"ל לפי המצב כפי שהוא

י. שטרן:

החפת... .

ה 052000?

היו"ר אגרנט:

052000, זהו.

לסקוב:

זה אשור מס' 2, מ-5 לאוקטובר שעה 20.00, פלוזר שעה 8.

היו"ר אגרנט:

ועדת' ההקצרה - 7.2.74
ישיבה פ"ב - כבוקר

הערה: תת-אלוף י. שטרן

ידין:

אני רוצה פה איזה אינטרמצו קטן. אמנם אתה הסברת לי על שבת, על המהומה שהיתה, ואני מבין. אבל ביום ששי - כמו שכל אחד יודע שזה אלף-בית של כל פקודת מבצע, למ"פ או למ"מ - האם לא יצאה ביום ששי פקודה, כמו שאנחנו רגילים לקרוא פקודה: האזיב, כוחותינו, מטרה? אלא פה מדובר רק על כוננות ג', הזזת כוחות. לא יצאה פקודה שמגדירה מה הידיעות על האזיב, מה הכוננות של הפיקוד, מה המטרה של הפיקוד? לא יצאה? לא.

י. שטרן:

ידין:

אולי אתה יכול להגיד לי מדוע? האם זה קשור לאיזו השקפה של שיטה?

י. שטרן:

אני יכול להעריך. קשה לי מאד להגיד מדוע. אני חושב ביום ששי שאנחנו לא רואים למחרת מלחמה. אנחנו רואים מלחמה בסבירות נמוכה; ועדיין, לדעתי, לא רואים דבר מתואם סורי-מצרי וכל מה שברוך בזה. ואני מניח - קשה לי להניח בשכיל האחרים - שאנחנו מתכוונים כנראה בשבת או בהמשך להתשיב ולעשות ניתוחים נוספים, להתארגן לקראת המלחמה, אם היא תהיה. אבל אנחנו בכלל לא בתחושה שמחר יש מלחמה. ולכן אנחנו מתגברים את הגזרות, גותנים להנאת מכסימון הכוח שיכולים לתת להן, בסדיר, ומחכים לראות איך יתפתחו הדברים.

ידין:

אתה כפוף לראש אג"ם, סגן ראש המטה הכללי. זה סדר הכפיפות הישיר.

י. שטרן:

נכון.

ידין:

באותו בוקר, ביום ששי, ראש אג"ם למשל קורא את הרב הצבאי הראשי כדי לשכנע אותו בעניני הגיוס, ואומר לו,

לפי יומן אג"ם: מחר מלחמה.

מ.י.

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בבוקר

הערות: הת-אלוף י. שטרן

ואחר כך את מחלקות אג"ם, ב-1.30.

לסקוב:

מחר - אפשרות מלחמה.

לנדוי:

אפשרות מלחמה.

ידין:

אני עכשיו שואל אותך כשאלה. אתה אומר: אנחנו לא
בתחושה. האם גם מסגן ראש המטה הכללי, שהוא הממונה הישיר עליך, לא קיבלת
כיום ששי תחושה שאנחנו הולכים למלחמה?

- - -

י. שטרן:

תענה.

ידין:

אני יכול לומר על זה: לא יותר מאשר ממישהו אחר.

י. שטרן:

אנחנו היינו בכוננות גבוהה, כולנו. אבל לומר שהתרשמתי

מהפגישה אתו, שזה חיזק בי את האשף ההרגשה שמחר יש מלחמה - התשובה היא: לא.

הפגישה עם ראש אג"ם?

היו"ר אגרנט:

פה הוזכרה פגישה... אני מניח שהיתה פגישה כזאת.

י. שטרן:

ב-11.00 מודיע לך ראש המטה הכללי (אולי אתה ידעת את

ידין:

זה גם מאחרים), שפיקוד הדרום עדיין נמצא עם חטיבה אחת

קדימה. אז אני חוזר עכשיו לשאלה שלי. אתה אמנם ענית לרב-אלוף לסקוב; עכשיו

אני חוזר לשאלה שלי: אתה כראש מחלקת מבצעים, אינך חושב - עכשיו אנחנו מדברים

כבר על שבת, כשיש כבר ידיעה. וכוון שתכנית לא צריך להפעיל אוטומטית כמו שהיא,

של "גיד" היא

אבל הקונצפציה/של מצבים כאלה, כשיש ידיעה שהערב אולי תיפתח מלחמה, הקונצפציה

היא שחטיבה אחת נוספת של שריון צריכה להיות קדימה?

צריכה לעבור קדימה.

י. שטרן:

לא חשבת על זה אז?

ידין:

מ.י.

ועדת החקירה - 7.2.74
ישיבה פ"ב - בבוקרהעד: תת-אלוף י. שטרן

י. שטרן: לא, אני אז, ופשוט אין לי לזה שום סמוכין - אני יודע

אז, בסביבות הצהריים, אחרי קד"ם השר, שפיקוד דרום הולך להיערך כפריסת "שובך" או "גיר".

ידין: לפי מה אתה יודע?

י. שטרן: אינני יודע. או ששמעתי מהרמטכ"ל, או מראש אג"ם,

או בשיחת טלפון. אני לא שם את זה חזק, כי אין לי

שום אסמכתא. בצהריים, כ-12.00 - 1.00, יכול להיות אפילו שזה היה בעקבות ההצגה הזאת בקד"ם השר - אני בעניין הזה נרגע, ואין שהוא יודע ששם הם הולכים לפרוט. אינני יודע בדיוק איך זה התגלגל, ואין לי שום נייר או שום מסמך שאני יכול להחבס עליו בעניין הזה. אבל באיזה שהוא מקום באותה שבת, עוד לפני שפתחו באש, יודע שפיקוד דרום הולך להיכנס או נכנס לפריסת המלאה.

ידין: קצין אג"ם של פיקוד בדרך כלל עומד אתך בניור ישיר?

נניח כשקצין אג"ם של פיקוד רוצה לטלפן בעניינים מבצעיים,

הוא פונה אליך בדרך כלל, או אל ענף מבצעים?

י. שטרן: בדרך כלל אל ענף מבצעים; לעתים אלי.

ידין: כלומר כרגע אין לך אסמכתא, ולא מצאת כמובן. במלים אחרות

דבר אחד ברור, שלא יצאה מהמטכ"ל פקודה בכתב לפרוס לפי

"שובך יוניים". יכול להיות שזה היה בעל-פה, אתה אומר, אבל פקודה לא יצאה.

י. שטרן: לא, פקודה לא יצאה.

לסקוב: לא פקודה, לא מטרה, לא משימה, לא כוונה?

י. שטרן: לא.

מ.י.

ועדת החקירה - 7.2.74
ישיבה פ"ב - אצ"צ בבוקרהער: חת-אלוף י. שטרן

אני מניח שגם מחלקת מבצעים וגם הפיקוד מוסמכים להורות לנדוי:

על פריסת "שוכן יונים".

בחנאים של שבת - בהחלט כן. י. שטרן:

זאת אומרת הפיקוד יכול לעשות את זה גם על דעת עצמו, לנדוי:

או שהוא זקוק לפקודה ממך?

כזמני רגיעה הוא זקוק לפקודות. בשבת בבוקר... י. שטרן:

אן אולי אפשר לומר כך: אני בשבת בבוקר יודע שאלוף

הפיקוד קיבל הנחיה או הסבר על זה שלקראת הערב, או בשש, עשויה להתחיל מלחמה.

אני באיזה שהוא מקום עוזב את הפיקוד הזה, יש לו אלוף, ואני רץ...

אני מנסה לשחזר מה קרה אצלי שם. יש שני אלופים בתמונה, הם יודעים בדיוק

כמוני את המצב. דהם הלכו לפיקודים שלהם. אני פחות מתעסק עם הפיקודים,

והרבה יותר עוסק בחלק של ארגון צה"ל. כי הגיוס הזה הוא לא רק גיוס, זו

מערכת עצומה של הובלת כוחות, ריכוז כוחות, ותיאומים, ותקלות בגלל חוסר רכב

ביזם הכיפורים, ואני פחות עוסק בפיקודים בכלל, בצפון ודרום.

כאשר ב-11,000 - ואני עכשיו משחזר לעצמי, אני לא בטוח -

כאשר אני שומע שהעניין הזה הוא באחד קדמי - אני לא זוכר, אני חושב שכן עשיתי

משהו בנדון.

כשאתה שומע מה?

היו"ר אגרנט:

שפיקוד דרום עדיין פרוס עם חטיבה אחת קדימה. וכאן

י. שטרן:

יש לי "לט אאוט", אני ממש לא יודע, אני חושב שאני כן

עושה משהו בנדון - ונרגע. או שבדקתי עם הרמטכ"ל או עם ראש אג"ם, או שוחחתי

עם הפיקוד והפנתי שהם בתהליך פריסה, ועזבתי את הנושא הזה שוב.

מ.י.

ועדת ההקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בבורק

הער: תת-אלוף ז. שטרן

ידין: טוב, את זה אנחנו גם יודעים. אפילו הרמטכ"ל אומר שם:

כרגע הם ככה.

אני רוצה לשאול עכשיו עוד שאלה קטנה. שאלתי אותך

קודם אם קצין אג"ם פיקודי בדרך כלל פונה אליך או אל ענף מבצעים. אז אתה אומר:

בדרך כלל הוא פונה אל אג"ם/מבצעים. ענף מבצעים. עכשיו אציג את השאלה אחרת:

אתה לא זוכר, או כן זוכר, שקצין אג"ם של הפיקוד, בשעות האלה בערך, פנה אליך

אם להפעיל את "שובך יונים" או לא להפעיל את "שובך יונים"?

י. שטרן: בהחלט לא.

ידין: בהחלט לא פנה?

י. שטרן: לא, אני לא זוכר שהוא פנה. אני מוכרח לתת לו קצת קרדיט

בעניין הזה. אני לא זוכר.

אבל בתיק הזה שהגשתי יש שני מסמכים שפיקוד דרום הוציא

באותה שבת לפני הצהריים.

לסקוב: אקריא לך אותם. אחד - ליחידות שהן לא 252 ומרש"ל:

"הפעל 'שובך יונים' מלא. ול-252..."

ידין: באיזו שעה?

לסקוב: 13.30, בשני המברקים.

ידין: להיכנס לכוננות?

לסקוב: לא, יש שני מברקים: אחד - לכל היחידות של הפיקוד,

לא כולל 252, להיכנס למלא. ול-252 - "היכנס לכוננות

להיכנס ל'שובך יונים' מלא." מוציא את מרש"ל ואומר לו: "כנס ל'שובך יונים"

מלא. זאת אומרת שב-13.30...

4578

מ.י.

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה כ"ב - בבוקר

הער: תת-אלוף י. שטרן

לא. כאן אני מזכרת לומר: 13.30 בדברים האלה - צריך

י. שטרן:

להוריד לדעת, שעתים לפחות, או שעה וחצי. אבל אלה

מברקים מוזרים מאד. המברק הזה, "להיכנס לכוננות", כשבגוף הפקודה...

לא. להיכנס לכוננות - זה להיכנס לכוננות.

לסקוב:

כן, אבל בגוף הפקודה הוא נותן כל מיני הוראות לביצוע.

י. שטרן:

זה מברק מוזר. גם לי הוא מוזר.

הכנות, תכנון.

לסקוב:

אחרי כן א.י.

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"כ - בוקר

העד: ת/א יעקב שטרן

לפני כן מ.י.
א.י.

ידין: אהה כראש מה' מבצעים, אם אני כהדיוט במרימינו לונגיה

צבאית שלא יודע כלום שואל אותך שכתוב להכנס לכווננות - להכנס, פירוש הדבר לפרוש או לא?

ת/א י. שטרן: הכותרת היא לא לפאוש, לפי הבנתי. מה עוד שהמשפט

האחרון שם שלמרש"ל הוא אומר כן להכנס הוא....

יור"ר אגרנט: זה לא מבצעי עוד, ז"א זה לא לזוז עוד?

ת/א י. שטרן: אני לא מבין זאת כך. אבל אני חושב שזה מברק שמסכם מצב

להרבה יותר מוקדם, די הרבה זמן יותר מוקדם.

לסקוב: גם בפקודה שובך יונים לא כתוב מי מוסמך להפעיל אותה

או שהנוהל הוא זה שנבך יונים הפעל, חסרים כל אותם דברים של שליטה, של לעשות את הדבר פשוט.

ידין: אני מבין שזה סכום של שיחות. אני עוד מעט אביא לך את

היומן המבצעי של פיקוד הדרום ושם מה ההוראות שנותן קצין אג"ם פיקוד הדרום לאוג' ב-1030. ואני מקבל שזה סיכום. אני אקריא לך את הנוסח שם והייתי רוצה אם לשמע את חוות דעתך על הנוסח שם.

לנדוי: אולי אפשר לנצל את הזמן בבינתיים ולנגוע בנושא אחר

לגמרי. הגיעו אלינו פניות שבגיוס באותו יום הפסידו הרבה זמן בפעולות, נקרא להם בירוקרסיות של רישום שאנשים היו צריכים לעמוד בתור, וככה עמדו שעות. האם יש איזה נוהל לגיוס בהול, כלאמר לדלג על איזה שלבים במקרה כזה?

ת/א י. שטרן: קשה לי לענות תשובה ישירה אבל יש מספר פעולות שהיו

צריכים לעשות בכל מקרה של גיוס.

לנדוי: אבל יש גם איזה פרוצדורה מקוצרת לגיוס בהול, יש דבר

כזה?

ת/א י. שטרן: אני חושש מאד שלא.

4580

ועדת חקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בוקר

העד: ח/א יעקב שטרן

ת/א י. שטרן:

אני רק רוצה להזכיר כאן. הנושא הזה של הרישום הוקפד

ח/א י. שטרן:

עליו אולי הפעם יותר ממה שצריך. זה אחד מהלקחים של המלחמה הקודמת שאנשים עשו את זה אז בהול ולא נרשמו והיו למדינת ישראל, לא רק מבחינת הפגעים, אלא אחר כך מבחינת זכויות וחובות ואז דוקא שוכלל הנוהל הזה וכל איש חתם ואם הוא לא חתם לא ידעו איפה הוא אני חושב שהרישום הזה עד כמה שהוא צריך נעשה בגיוס הזה, כי הוא לא בוצע מלא, היו בכ"ז מקומות שלא ביצעו אותו באיזה שהוא מקום אנו סובלים מזה עד היום (של אלה שלא נרשמו) זה אקט שחייבים לעשות אותו לדעתי, מכל מיני בחינות.

ידין: שי, זה קצין אג"ם פיקוד דרום. מי זה גדעון אולי קצין

מצצעים של האוגדה... מאת שי אל גדעון. שי זה פיקוד אבל גדעון מי זה?

ת/א י. שטרן:

לא יודע

ת/א י. שטרן:

בכל אופן זה פקודה של שי אל גדעון ב-1030, חקרא רגע

ידין:

את הפקודה הזאת.

- ק ו ר א -

מה דעתך על זה. אני שואל אותך כמומחה לטרימינולוגיה

ידין:

צבאית. כתוב כאן לפרוש או לא? מה הכותרת פה?

להכניס לכוננות לשובך יונים מלאה אני חושב שזו טרימי-

ת/א י. שטרן:

-נולוגיה רעה מאד.

נניח לטרימינולוגיה. לנו יש בעיה אחרת אחר כך, מה הבינה

ידין:

האוגדה? אתה עכשו ברגע זה קצין אג"ם של האוגדה, אתה מקבל בטלפון או אין שזה

להכניס לכוננות לשובך יונים. אתה מבין מזה לפרוש? פה כתוב להכניס.

השינוי הקטן הזה יכול לעשות את כל.....

ת/א י. שטרן:

פה כתוב להכניס לכוננות

ידין:

4581

א.י.

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בוקר

העד: ת/א י. שטרן

יו"ר אגרנט:

שובך יוניסט?

ידין:

כן. זה אמנם רישום של מזכירה בטח אבל תראה אלפי

ההמשך מה שכתוב שם? כתוב איך לבנות את החטיבות...

ת/א י. שטרן:

הסעיפים הנוספים האלה הם הוראות בפני עצמן.

ידין:

לפי דעתך קשה להבין את הניסוח פה?

ת/א י. שטרן:

קשה מאד להחליט או לאמר.

ידין:

זה מוצג 229 א' אני שאלתי אותו בקשר עם (אמראה)

בכל מקרה זה ניסוח לא טוב.

יו"ר אגרנט:

זה הקלטות לא?

לסקוב:

זה לא הקלטות זה יומן החמ"ל, חדר המלחמה של פיקוד

דרום.

יו"ר אגרנט:

מה התשובה שלו ביחס לזה?

ידין:

א התשובה שלו היא שקשה להחליט לפי הניסוח למה סכוונה.

אני רשמתי אצלי, אלא אם חתקן אותי שבכל מקרה הניסוח הוא לא טוב. זה נכון? זה מביע

את דעתך או לא?

ת/א י. שטרן:

זה נכון כי אם אני לא מצליח להבין למה סכוונה אז אין

לי שום ספק שהניסוח לא אגאָ טוב.

ידין:

פה כתוב דבר אחד שאני ברגע זה שמתי לב. רציתי לדעת

מה אתה כראש אג"ס/מבצעים ידעת על זה. פה כתוב באותה פקודה לעשות את כל ההכנות

להפעלת אור יקרות. את זה ראיתי ברגע זה. האם אור יקרות במידה שידוע לאג"ס/מבצעי

זה היה מבצע מוכן?

ת/א י. שטרן:

אור יקרות עד כמה שהיה ידוע לאג"ס/מבצעים, היה נושא כ

אני קצת בדקתי אותו בעקבות הפרסומים. ומצאתי שבאיזה שהוא תאריך באמצע 72 הן

דיונים במטה הכללי אם להשקיע סכום של דומני כמה מיליונים בגא שהיו זקוקים להם

כדי להחיות ולבנות את המערכת כמו שצריך ואז הוחלט בסופו של דבר שלא משקיעים

4582

ועדת החקירה - 7.2.74

א.י.

ישיבה פ"ב - בוקר

העד: ת/א יעקב שטרן

את הסכום, כאשר במשך כל התקופה מאז שאני הגעתי לאג"ם/מבצעים לא הוזכר הנושא ולא טופל בנושא.

לסקוב: לא ידעת שאלוף דרום ניסה להחיות את זה?

תא"ל שטרן: אני מגיע לזה שמספר ימים לפני המלחמה או שבוע שבועיים

אני לא זוכר בדיוק, אבל סמוך מאד לפני המלחמה, הייתה פניה של אלוף דרום ועד כמה שאני זוכר אצא אצא וזה עכשו כבר עובדה ירד גם צוות מקצועי כדי לראות מה קורה אם יש משהוא בנושא הזה בשטח ואם אני זוכר נכון האנשים האלה גם היו בשבי וחזרו, חלק מהם, אבל זה היה ממש סמוך למלחמה כעקבות בקשה של פיקוד דרום לראות מה קורה עם הנושא שם.

ידין: זה ממש לפני סיום המלחמה?

תא"ל שטרן: לפני תחילת המלחמה.

יו"ר אגרנט: אז זה כן הוזכר?

תא"ל שטרן: סמוך למלחמה פיקוד דרום בקש לראות מה מצב הנושא הזה

ואז ירדה חוליה לראות אם יש או אין, חוליה של אנשי הנדסה שעוסקים בזה.

ידין: בין אמצע 72 לימים אלה הנושא לא הועלה במטה הכללי?

תא"ל י. שטרן: לא הועלה.

ידין: יש לך אולי סטנוגרמה כאן של ישיבת המטה הכללי ב-28 למאי 73, זאת ישיבה רצינית מאד.

תא"ל י. שטרן: אולי רק תיקון אחד קטן, אני כל אצא אצא פעם אומר לא

עלה במטה הכללי, ואני מתקן לא עלה בדרג שלי.

ידין: אתה בישיבות המטה הכללי לא משתתף?

תא"ל י. שטרן: לא משתתף אלא בנושאים מיוחדים שבהם אני מוזמן.

ידין: אני רק רוצה להקריא לך משהוא מישיבה זו; זאת היתה ישי

גדולה עם הרכה מוזמנים עם כל תכניות המלחמה עם כל האלופים וכל מיני דברים. אני

~~כאמתי לא רואה אצתך בין הנדר~~

4584

לע.

ועדת החקירה, 7.2.74
ישיבה פ"ב, לפני הצהרים

עד: תת-אלוף יעקב שטרן

לסקוב:

השאלה האחרונה, אם יש לך מסמך, זה הערכת מצב שממנה יוצא, שהצבא הסדיר פלוס חיל-האוויר, יכול לבצע את הכלימה. אם ישנו מסמך כזה, הערכת מצב אני מבקש לקבל אותו. לא מה שהופיע בקדם או דברים כאלה, יעקב שטרן: כלומר שצבא סדיר עם חיל-האוויר יכול לבצע את הכלימה.

בהבנתך-

לסקוב: אבל הערכת מצב פרופר.

ידין: יש לי עוד שאלה. היות ואנחנו גומרים אני מבקש ממך,

אם יש לך מה להוסיף אני מבקש ממך שתעביר אלינו בכתב.

היות וענף בסחון בסחון שוטף, פעילות, תחזוקה, האם אתה ידעת

שכמעוזים מחזיקה החטיבה הירושלמית בחלק הצפוני שלפי האינפורמציה

שאנחנו קבלנו, היחידה הזאת היא מן יחידה קצת מקובצת שקבוצה - שלא

קקראה כבר מזמן למילואים, וממש הורידו אותה ערב הקרב.

השאלה שלי היא, האם התעוררה שאלה ביום שישי, או יום קודם,

שצריך לעשות משהו עם החטיבה הזאת, היות באינפורמציה והיא טובה אולי

למצב של בסחון שוטף, כשאיך שום דבר,

יעקב שטרן: אני יכול לענות. הנושא הזה עלה,

ידין: זו תשובה ארוכה, ?

יעקב שטרן: לא. כאשר עקרונית אנחנו בתקופות כוננות רוצים להתליף

את חי"ר המילואים הזה לחי"ר יותר מעולה. ראינו מצב שנצטרך לעשות

את ההחלפה, אינני מזכיר תאריכים וימים, ובקורות באיזה ימים, אבל הנושא

עלה.

4583

ועדת החקירה - 7.2.74

ישיבה פ"ב - בוקר

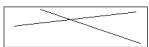
העד: תא"ל י. שטרן

א.י.

כאמת לא רואה אותך בין הנוכחים. ואני רואה שבע"מ 28 שמגיע תורו של אלוף שרון, הוא היה אז אלוף הפיקוד, זה במאי 75, הוא אומר מה לעשות "בהחוסם" ~~ההחוסם~~ העובדות שנעשות בשטח. בעבר היתה השפעה יוצאת מהכלל לנושא של הדלקת מי התעלה, מה שנקרא אור היקרות, הדבר גרם במצרים חרדה רבה והיה לזה אפקט מעבר לכל פרופורציה. אין שום סיבה לא לעשות זאת" לא קבלת שום הנחיה מבצעת אחרי זה.

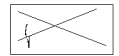
תא"ל י. שטרן: אני לא זוכר מה שאני מצאתי זה משהוא כפי שצינתי

בהצי ראשון של 72 שהיה דיון בפורום... והוחלט לרדת במרחאות מהנושא.

ביום שבת הגיע אליך שנקלט ביטוי כמו

לסקוב:

זה התברר לי הרבה יותר מאוחר.

תא"ל י. שטרן:

הא, אתה יודע כבר בענין זה?

ידין:

כן. אבל לא הגיע אלי אז.

תא"ל י. שטרן:

לסקוב: עכשו אתה אמרת שהנוהלים במצפ"ע בכל מה שקשור לתכניחת

מבצעים והוצאת פקודות וכו' נמצאים, מנוסחים בצורה ברורה באיזה שהוא מקום ושיש "צקלס" לעבודה וכו' או שזה איננו.

אמרתי שנכון מה שאתה אומר.

תא"ל י. שטרן:

לסקוב: אם ישנם נוהלים רלוונטים לנושאים שאני העלאתי אני

פשוט מבקש שחסמן ותשלח לנו.

אחרי כן י.ע.

4585

ועדת החקירה, 7.2.74
ישיבה פ"ב, לפני הצהרים

הנהיגו ונתפסנו במצב שלא הספקנו לעשות
שלבים כלום.

יעקב שטרן:

כלומר, כיום שישי, כשיצא מצב כוננות ג'
אתה אומר, זאת היא סיטואציה מסויימת

ידין:

שרציתם להחליף, אבל נתפשתם.

קשור בגיוס מילואים. יש אפשרות טכנית
להחליף עם הסדיר, אבל אז צריך את הסדיר

שטרן:

לשלוח למקום אחר, ככוננות גבוהה אנחנו לא רוצים לעשות זעזועים.
ואמרנו, אם יהיה גיוס מילואים אנחנו פותרים את זה עם גודד צנחנים
מילואים שהוא מיועד פחות או יותר לנושא. אם לא יהיה מ"ג גיוס
אז ראינו דרך לקחת גודד סדיר, אבל לא הספקנו להכנס לבצוע.
הנושא היה, דינו על זה ולא הספקנו להפעיל.

פ זה היה בדיון, עד איזה דרג ?

ידין:

אצלנו.

שטרן:

לא עבדתם על זה.

ידין:

עד כמה שזכור לי לא.

שטרן:

כלומר במחלקה שלך, אג"מ מבצעים

אגרנט:

כן.

שטרן:

ההחלטה הזאת לא לשלוח גודד סדיר, יכול

ידין:

מילואים או גולני, משהו בדומה לזה,

זה היה בסמכותך לפחות להציע לעשות את זה,

ואתה אומר, שחשבתם וידעתם שביום שישי אין

אפשרות לעשות את זה.

לא שאין אפשרות, חשבנו שביום שישי עוד יש

שטרן:

לנו זמן.

4586

ועדה החקירה, 7.2.74

ישיבה פ"ב, לפני הצהרים

יעקב שטרן: זה לא, הכרזנו מצב ג' כשלא היה ברור לנו לפני מה אנחנו עושים - עומדים, היה גם שיקול לא לפדק את החטיבות הסדירות, כי יכול להיות שנזדקק להם. אני גם אומר עכשיו שאילו היינו עושים את זה ביום שישי, היה רע מאד, כי אילו נתפשנו בשבת בצהרים כמצב זה...

טוב.

ידין:

אז אתה משיב לנו בכתב על השאלות.

אגרנט:

חודה רבה לך.

הישיבה נסתיימה